



BEATRIU CIVERA

PREMI VICTOR CATALÀ 1974

per Vicenç Riera Llorca

Beatriu Civera em comunica per telèfon, com havíem convingut, la seva arribada a Barcelona, i a l'hora que m'assenyala vaig a saludar-la a casa la seva cosina, on s'hosteja, en un pis del carrer d'Aragó. M'obre personalment la porta. Vesteix un jersei negre i un pantaló del mateix color. Potser la mateixa indumentària amb què al matí ha fet, amb el tren, el viatge des de València. És una dona prima i baixa, més petita del que em feien pensar algunes fotos que n'havia vist. No dissimula la grisor que els anys han posat als seus cabells ni va maquillada. Els seus moviments i el seu parlar tenen una vivacitat juvenívola. Coneixia la seva veu, i la seva expressió fluent, la seva dicció clara i la seva rialla espontània i franca no em sorprenen. La senzillesa de la seva indumentària té el bon gust natural de qui ha treballat durant una bona part de la seva vida en cases de modes i ha estat casada amb un joier. ¿Què destriaré, de la conversa amb ella, per als lectors de «Serra d'Or»? ¿Allò que es refereix a la seva vida o a la seva obra? La seva vida ha estat interessant, però no fóra aquest el lloc adequat per a parlar-ne si no hagués obtingut el darrer premi Víctor Català. Deixo de banda fer-li explicar les seves preferències i les seves indiferències entre els narradors catalans, perquè és una dona d'opinions concretes, ben definides i molt franca. No vull crear-li, ja d'entrada, dificultats en aquest món literari tan susceptible, que és el nostre, com les podrien provocar igual les simpaties que les antipaties que manifestés. Ha llegit autors d'altres literatures i li pregunto quins són els que creu que poden haver-la influïda, més per afinitats que per desig de prendre models.

—Conscientment, cap... Escric allò que em surt, que crec que pot interessar i que expressa els meus sentiments, les meves idees, les meves opinions. No m'he proposat mai cap tècnica determinada, cap estil, ni em considero incorporada a cap escola o tendència literària. Descric persones reals, d'ambients que conec. Realista, doncs, si voleu, però veig tantes etiquetes realistes amb un altre adjectiu... No tinc consciència que m'hagi influït res del que he llegit, però suposo que, poc o molt, tothom qui escriu, tant si se n'adona com no, reflecteix alguna cosa dels autors que més l'han impressionat. En uns casos, en les idees, i en altres, en la forma, oi?

—Així ho crec.

—No penso que puguin haver-me influït autors que hagi llegit per simple passatemps, encara que les seves obres m'hagin semblat amenes. Fa anys va impressionar-me molt *Émile Zola*: La Curée, L'Assommoir, Nana... Però després em va colpir

encara més *Unamuno*. Deixant de banda si utilitza la novel·la o no per fer filosofia, els caràcters i les situacions que crea *Unamuno* m'han atret sempre molt.

Sé que s'ha retret a Beatriu Civera que és poc descriptiva en les seves narracions i penso si això li ve d'*Unamuno*, que sense caure en una eixutesa excessiva és sobri en les seves descripcions. Va ser un dels primers narradors de llengua castellana que va bandejar la minuciositat detallista que caracteritza la narrativa vuitcentista. Una altra afinitat possible entre *Unamuno* i Beatriu Civera és la de no donar importància a l'argument —en el cas de Beatriu Civera opino basant-me en *Vides alienes*—. L'escriptora valenciana, com *Unamuno*, presenta personatges, fets i ambients, i negligeix la trama que havia esdevingut convencional i de precepte: presentació, nus i desenllaç.

—També m'ha agradat molt *Pío Baroja*. I més moderns i estrangers, *Sartre* i *la Beauvoir*.

Decididament, no parlarem d'autors catalans. Si jo m'abstinc d'invitar-la a manifestar opinions i preferències, sembla que ella ho defuig per la seva banda, potser pels mateixos motius, perquè ara i adés salten a la conversa els noms dels nostres narradors i m'adono que tots li són familiars. Em confirma una sospita que manifesto al pròleg de *Vides alienes*: que *Entre el cel i la terra*, la primera novel·la que va publicar, fou escrita després que *Una dona com una altra*, editada més tard. Ho fa deuir una maduresa més gran en l'elaboració. *Una dona com una altra* té una armadura més ben travada que *Entre el cel i la terra*, però en aquesta obra, l'acció, els diàlegs i l'ambient són més reeixits.

—M'he presentat diverses vegades al Prudenci Bertrana i al Sant Jordi i me n'he tornat sempre amb el rabo entre cames. Però, no obstant això, vaig enviar *Vides alienes* al Víctor Català perquè quedés constància que a València es fa prosa narrativa. Només arribar a finalista m'hauria satisfet. Si he guanyat... Als darrers premis Octubre de València em vaig presentar a l'*Andròmina*, de narració, amb Vells i novells, i vaig quedar en tercer lloc. Vaig cedir la novel·la per a la seva publicació i després vaig pensar a retirar-la per dur-la al Sant Jordi, però m'han dit que ja la tenen en tràmit d'edició. Potser hi enviaré una altra novel·la que tinc inèdita. Però allà em diuen que això del Sant Jordi ja em fóra més difícil.

Si Beatriu Civera escriu una novel·la amb la sensibilitat i amb la traça de *Vides alienes*, jo no veig que hagi de tenir grans dificultats per a guanyar, un dia, algun dels

premis grans de novel·la del Principat, ja sigui el Prudenci Bertrana, ja el Sant Jordi. ¿Quan devia venir-li la temptació de fer literatura?

—De xiqueta he tingut sempre molta imaginació. Amb la meua germana petita i dues amigues, de deu a dotze anys les quatre, representàvem, en unes grans golfes de les quals disposàvem, unes comèdies que escrivia jo, en castellà, aleshores.

Els records d'infantesa fan somriure Beatriu Civera.

—Al col·legi em castigaven sovint per xerradora i em feien posar de genolls a terra, amb els braços en creu de cara a la paret, fins que la monja em cridava a la seva tarima i després de fer-me unes reflexions sobre el perill del meu amor propi «refinat», em donava el perdó que jo no havia demanat.

Sense transició parla de les seves feines.

—A vint anys, quan ja sabia de tallar i cosir, vaig treballar amb un modista de Barcelona, com a salonera, això que ara em diríem recepcionista, perquè el meu treball consistia a rebre les clientes de la casa, totes les quals eren dones riques de València, i ordenar les exhibicions de les maniquins.

—I això de la literatura en català, com va començar?

—Fa temps... Abans, durant la guerra, jo havia estat redactora de «*La Voz Valenciana*». Em van demanar una narració en valencià per a una revista de les falles, i va agradar tant, que em vaig sentir estimulada a continuar escrivint en la meua llengua. Vaig guanyar premis a diversos concursos a les terres valencianes, i devien considerar-me alguna cosa quan el 1960 em van elegir secretari general de «*Lo Rat Penat*», un càrrec que abans no havia ocupat cap dona. I va ser justament aquell any quan va guanyar la Flor Natural el poeta mallorquí Miquel Dolç, que era catedràtic de la Universitat de València. Aleshores jo ja era casada i feia una vida tranquil·la. Abans havia estat molt inquieta. Canviava sovint de feina, vaig patir malalties greus i vaig passar crisis serioses. Pensí a fer-me monja i el meu confessor em va recomanar que m'hi pensés sis mesos. En eixe període vaig conèixer el que havia de ser el meu marit, a la tertúlia de Gaspar Lloret, i el pare Bausili, el confessor, es va alegrar molt que em casés. Interessarà, tot això, als lectors de «*Serra d'Or*»?

—Crec que sí, que els interessarà saber qui és l'única narradora valenciana que fins ara ha gosat a disputar els premis de narració del Principat.